

Euroopa Liidu
Nõukogu

Luxembourg, 16. aprill 2018
(OR. en)

7956/18

MAMA 59
CFSP/PESC 341
RELEX 318
SY 4

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 16. aprill 2018

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 7941/18 MAMA 58 CFSP/PESC 339 RELEX 316 SY 3

Teema: Nõukogu järelused Süüria kohta

– Nõukogu järelused (16. aprill 2018)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järelused Süüria kohta, mille nõukogu võttis vastu oma 16. aprillil 2018 toimunud 3613. istungil.

NÕUKOGU JÄRELDUSED SÜÜRIA KOHTA

1. Süüria konflikt kestab nüüd kaheksandat aastat ning endiselt iseloomustab seda pidev ja ulatuslik vägivald, püsiv ja jõhker rahvusvahelise õiguse rikkumine kõigi osaliste poolt, sealhulgas inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumine, ning keemiarelvade korduv kasutamine Süüria režiimi ja Daeshi poolt. Süüria režiimil lasub peamine vastutus selle katastroofilise humanitaarolukorra ja Süüria rahva kannatuste eest. Me mõistame teravalt hukka keemiarelvade jätkuva ja korduva kasutamise Süüria režiimi poolt, sealhulgas Doudas toimunud viimase rünnaku, mis kujutab endast rahvusvahelise õiguse rasket rikkumist ning inimväärikuse teotamist. Sellega seoses mõistab nõukogu, et Ameerika Ühendriikide, Prantsusmaa ja Ühendkuningriigi sihipärased õhurünnakud Süüria keemiarelvavarajatiste vastu olid erimeetmed, mille ainus eesmärk on hoida ära keemiarelvade ja keemiliste ainete edaspidist kasutamist Süüria režiimi poolt omaenda rahva tapmiseks. Nõukogu toetab kõiki jõupingutusi, mille eesmärk on hoida ära keemiarelvade kasutamist. See on ELi nimel Keemiarelvade Keelustamise Organisatsioonis (OPCW) väljendatud seisukoht.
2. Seda arvestades ning tuletades meelde nõukogu eelnevaid, eelkõige 4. aprilli 2017. aasta järeldusi Süüria kohta, on nõukogu seisukohal, et Euroopa Liidu Süüria strateegia eesmärgid on endiselt kehtivad.

3. Me toonitame, et praegust olukorda tuleks kasutada Süüria konfliktile poliitilise lahenduse leidmise protsessi elavdamiseks. Euroopa Liit kordab, et Süüria konfliktile ei saa olla sõjalist lahendust. Sellele vaatamata on Süüria režiim alates eelmisest aastast oma liitlaste Venemaa ja Iraani toetusel intensiivistanud sõjalisi operatsioone, võtmata arvesse tsiviilisikute hukkumist. EL mõistab kõige karmimalt hukka kõik tsiviilelanikkonna ja tsiviiltaristu, haiglate ja koolide vastu suunatud tahtlikud ja valimatud rünnakud. Abivajajatele humanitaarabi andmise jätkuv ja tahtlik keelamine ja takistamine on rahvusvaheliste humanitaarpõhimõtete jõhker rikkumine ning peab lõppema. EL peab kahetsusväärseks Venemaa toetatava režiimi rünnakutegevust, mis on põhjustanud hävingut Ida-Ghoutas, ning nõuab õhurünnakute viivitamatut lõpetamist, eelkõige Idlibis ja Süüria lõunaosas. EL kutsub kõiki konflikti osalisi, eriti režiimi ja tema liitlasi, üles rakendama ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 2401 ühehäälselt kokkulepitud relvarahu, mille eesmärk on tagada humanitaarabi juurdepääs ja meditsiinilised evakuatsioonid. Selles kontekstis on poliitilise lahenduse leidmine veelgi keerulisem. Samuti on olukorda raskendanud Türgi sõjaline operatsioon Süüria loodeosas, mis on sundinud kohalikku elanikkonda märkimisväärsel hulgal põgenema ning on veel üks asjaolu, mis tekitab tõsist muret. Sellega seoses peab EL kahetsusväärseks nn pingelõdvenduspiirkondade põhimõtte korduvat rikkumist ning kutsub Astana relvarahutagajaid Venemaad, Iraani ja Türgit tungivalt üles tagama vaenutegevuse lõppemise ning takistamatu, turvalise ja pideva juurdepääsu humanitaarabile kogu Süürias ja täitma oma kohustusi kogu riiki hõlmava relvarahu saavutamisel Süürias ja piiramiste lõpetamise. EL väljendab suurt muret teadete pärast sotsiaalse ja demograafilise manipulatsiooni kohta kogu Süürias.

4. Sõjategevuse ägenemine alates käesoleva aasta algusest on veelgi raskendanud juba niigi kohutavat humanitaarolukorda Süürias. Eelkõige on oluliselt halvenenud olukord Ida-Ghoutas ja Idlibis. 13,1 miljonit inimest vajavad abi ja seisavad silmitsi tõsiste kaitseprobleemidega, 6,1 miljonit on riigisisised põgenikud ning ligi 3 miljonit inimest on lõksus ümberpiiratud ja raskesti ligipääsetavatel aladel. Tsiviilisikute kaitsmine on õiguslik ja moraalne kohustus ning nõuab viivitamatuid meetmeid. Tõsist muret valmistab ka lõhkekehade saastamine. EL on jätkuvalt pühendunud inimeste elu päästmisele ja nende kannatuste leevendamisele, tegeledes kõige haavatavamate inimeste vajadustega kogu riigis. Tsiviilelanikkonna kaitsmine, mis on Süüria režiimi esmane vastutus, ning abi kohaletoimetamise tagamine õigel ajal ja kooskõlas humanitaarpõhimõtetega on pakilised prioriteedid. Sellega seoses mõistab EL teravalt hukka, et konflikti osalised takistavad ja keelavad pidevalt humanitaarabi juurdepääsu abivajajatele, sealhulgas kiireloomuliste meditsiiniliste evakuatsioonide läbiviimist, ning et Süüria režiim võtab humanitaarkonvoidelt pidevalt ära meditsiinitarbeid. See peab lõppema. EL nõuab, et kõik konflikti osalised, eelkõige Süüria režiim, tagaksid takistamatu ja häirimatu, kogu riiki hõlmava, turvalise ja pideva juurdepääsu abivajajatele, olenemata nende asukohast ning kooskõlas rahvusvahelise humanitaarõigusega. Väljendades heameelt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2393 vastuvõtmise 2017. aasta detsembris, mis pakub päästeliini miljonitele abi vajavatele süürlastele, võimaldades piiriülest abi andmist, teeb EL kõik jõupingutused selleks, et toimetada humanitaarabi kõigi abivajajateni kogu Süürias kõige otsemat teed pidi. Nõukogu mõistab hukka asustatud alade ümberpiiramise teel tsiviilisikute näljutamise kui sõjataktila kasutamise ning elanikkonna sunnitud ümberasustamise, millest kumbagi võib käsitada sõjakuritegude või inimsusvastaste kuritegudena. EL jätkab intensiivset humanitaarabialast diplomaatiat, sealhulgas teisel Brüsseli konverentsil, et uurida kõiki võimalusi juurdepääsu ja kaitse parandamiseks ning edendada humanitaarabi põhimõtteid abi kohaletoimetamiseks. Samuti väljendab EL sügavat muret halveneva humanitaarolukorra pärast Süüria loodeosas ja eelkõige Afrini piirkonnas pärast Türgi sõjalist operatsiooni ning rõhutab kiireloomulist vajadust anda humanitaarabi organisatsioonidele turvaline, takistamatu ja viivitamatu juurdepääs. Selles piirkonnas ja kogu riigis on pakiline vajadus luua tingimused, mis võimaldavad riigisisestel põgenikel ja pagulastel turvaliselt, vabatahtlikult ja väärikalt tagasi pöörduda.

5. EL kordab, et igasugune kestlik lahendus konfliktile nõuab tõelist poliitilist üleminekut kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2254 ja 2012. aasta Genfi kommunikatsiooniga, mille üle toimusid läbirääkimised Süüria osapoolte vahel ÜRO juhitud Genfi protsessi raames, ning on jätkuvalt pühendunud Süüria riigi ühtsusele, suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele. Seda silmas pidades tunnustab EL ÜRO Süüria erisaadiku Staffan de Mistura väsimatuid jõupingutusi kõigi asjakohaste ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide rakendamise hõlbustamiseks. Nüüd tuleks prioriteedina viia ellu Genfis Süüria poolt ÜRO egiidi all juhitud põhiseaduskomisjon ning sellele peaksid järgnema kiiresti edasised sammu, mis teeksid võimalikuks läbirääkimistel põhineva poliitilise ülemineku protsessi. EL väljendab kahetsust, et Süüria režiim kasutab ÜRO juhtimisel toimuvatel kõnelustel takistamisstrateegiat, ning kutsub režiimi liitlasi üles tagama, et Süüria režiim osaleb täiel määral selles ÜRO Julgeolekunõukogu mandaadiga protsessis. Euroopa Liit teeb kõik jõupingutused, et toetada Süüria konfliktile rahumeelse lahenduse leidmist. ELi lõppeesmärk on saavutada Süürias kestev rahu.
6. EL toetab jätkuvalt Süüria poliitilist opositsiooni konstruktiivsel osalemisel poliitilises protsessis Genfis ja kodanikuühiskonnaga tehtavas töös. EL toetab naiste täielikku ja tõhusat osalemist poliitilises protsessis ning väljendab heameelt opositsiooni töö üle selle eesmärgi edendamisel. EL tunnustab tööd, mida teeb Süüria läbirääkimiskomisjon kui ühendatud kaasav opositsiooni delegatsioon ÜRO juhitud läbirääkimistel, ning selle pühendumist konfliktile läbirääkimiste teel lahenduse leidmisele.
7. Süüria väärib tulevikku, mida iseloomustavad rahu, demokraatia, võrdsed kodanikuõigused ja õigusriik. Euroopa Liit jätkab sel eesmärgil otsuse- ja järjekindlalt tegutsemist Süüria rahva hüvanguks. EL jätkab koostööd Süüria kodanikuühiskonnaga kui kaasava protsessi peamise sidusrühmaga, et edendada demokraatiat ja inimõigusi rahu ja stabiilsuse toetamiseks Süürias.

8. EL jätkab ülemaailmse koalitsiooni jõupingutuste toetamist võitluses Daeshiga ning kordab, et üksnes tõeline poliitiline lahendus, mis on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2254 ja Genfi 2012. aasta kommünikeega ja mis käsitleb vägivaldse äärmusluse ja terrorismi algpõhjuseid, võimaldab Daeshi Süüriast ja piirkonnast laiemalt püsivalt likvideerida. EL rõhutab, et kõik osalised Süürias peavad keskenduma võitlusele Daeshi vastu, mis ei ole veel lõppenud. Selle terroriorganisatsiooni uuesti aktiveerumise ärahoidmine on jätkuvalt prioriteet. Daeshi püsivale alistamisele kaasaaitamiseks osaleb EL stabiliseerimisalastes jõupingutustes Süüria kirdeosas asuvatel aladel, mille ülemaailmne koalitsioon on Daeshi käest vabastanud. Ulatuslikemate, püsivamate ja kaasavamate Euroopa stabiliseerimisalaste jõupingutuste oluliseks teguriks on kaasav, sõltumatu ja representatiivne kohaliku tasandi valitsemine.
9. EL kutsub kõiki osalisi üles kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2268 vabastama kõik isikud, keda peetakse kinni vastuolus rahvusvahelise humanitaarõigusega, ning poliitilistel põhjustel kinnipeetavad, keda hoitakse peamiselt režiimi vanglates ja kinnipidamiskeskustes. EL nõuab teavet sunniviisiliste kadumiste juhtumite kohta. Sõltumatutele vaatlejatele tuleks anda juurdepääs kõigile Süüria kinnipidamisasutustele. EL toetab täielikult ÜRO jõupingutusi luua sekretariaat kõnealuse küsimuse lahendamiseks Genfi protsessi raames.

10. Süürias kestva rahu tagamise eeltingimuseks on vastutusele võtmine ja ülemineku perioodi õigusemõistmine, mis põhinevad tõelist rahvuslikku leppimist hõlbustaval nõuetekohasel menetlusel. Nõukogu rõhutab vajadust tagada vastutus ning EL jääb sellealaste jõupingutuste eestvedajaks ja jätkab väsimatult tööd, et tagada Süüria konfliktis toime pandud jõhkrate tegude eest vastutusele võtmine. Kõik need, kes vastutavad rahvusvahelise õiguse, eelkõige rahvusvahelise humanitaarõiguse ja inimõigustealase õiguse rikkumise eest, millest mõnel juhul võib olla tegemist sõjakuritegude või inimsusvastaste kuritegudega, tuleb võtta vastutusele, sealhulgas need, kes on pannud toime kuritegusid usuliste, etniliste ning muude rühmade ja vähemuste vastu. Selliste kuritegude eest karistamata jätmine on vastuvõetamatu ning seega toetab EL jätkuvalt inimõiguste rikkumiste dokumenteerimist ning jõupingutusi, mille eesmärk on koguda tõendeid tulevaste kohtumenetluste jaoks. Sellega seoses toetab EL uurimiskomisjoni ning rahvusvahelise, erapooletu ja sõltumatu mehhanismi olulist rolli ja rõhutab, kui tähtis on suurendada koostööd ning anda neile piisavad rahalised vahendid, et jätkata üliolulist tööd Süürias vastutusele võtmise tagamiseks. EL kordab oma üleskutset, et olukord Süürias antaks uurimiseks Rahvusvahelisele Kriminaalkohtule. Rahvusvahelise õigusemõistmise võimaluste puudumisel on oluliseks panuseks õigusemõistmise tagamisse võimaluse korral sõjakuritegude eest süüdistuse esitamine riigi kohtutes. EL ja selle liikmesriigid on täielikult pühendunud karistamatuse ärahoidmisele ning uurivad võimalusi võtta kooskõlastatud meetmeid Süüria konfliktis toime pandud rahvusvahelise õiguse rikkumise eest õigusemõistmise tagamiseks. EL jätkab Süüria vastu suunatud täiendavate piiravate meetmete kehtestamise kaalumist niikaua, kuni represseerimine kestab.

11. EL kordab oma teravat hukkamõistu keemiarelvade korduval kasutamisele Süüria režiimi ja Daeshi poolt, mida on kinnitanud Keemiarelvade Keelustamise Organisatsiooni (OPCW) / ÜRO ühine uurimismehhanism ja millest on teatanud uurimiskomisjon. Samuti valmistavad ELile muret jätkuvad teated viimastel kuudel keemiarelvade kasutamisest režiimi poolt Ida-Ghoutas ja muudes Süüria piirkondades, sealhulgas viimased teated hävitavast keemiarünnakust Doumas. EL rõhutab oma tõsist muret keemiarelvade konventsiooni ning keemiarelvade kasutamise ülemaailmse keelu rikkumiste pärast Süürias. EL toetab täielikult OPCW teabekogumissiooni tööd keemiarelvade kasutamist käsitlevate teadete uurimise jätkamisel ning deklaratsiooni hindamisrühma tööd eesmärgiga jätkata Süüria teadetes esinevate lünkade ja lahknevuste analüüsimist, kuni ta on veendunud, et on tagatud Süüria keemiarelvade programmi tagasipöördumatu lõpetamine. 2017. aasta juulis ja 2018. aasta märtsis kehtestas EL täiendavad piiravad meetmed Süüria kõrgete ametnike ja teadlaste suhtes nende tegevuse tõttu keemiarelvade arendamisel ja kasutamisel ning on valmis kaaluma edaspidi täiendavate meetmete kehtestamist. Sellega seoses kutsub EL ÜRO Julgeolekunõukogu tungivalt üles kiirelt taastama sõltumatu mehhanismi kuritegude toimepanijate tuvastamiseks, et tagada keemiarünnakute toimepanijate vastutusele võtmine. Seda silmas pidades väljendab EL kahetsust vetode üle, mille Venemaa pani ühise uurimismehhanismi mandaadi pikendamisele 2017. aasta novembris. EL kutsub kõiki riike üles kasutama oma mõjujõudu, et hoida ära keemiarelvade mis tahes edasine kasutamine, ning toetab keemiarelvade kasutamise korral karistamata jätmise vastu võitlemiseks loodud rahvusvahelist partnerlust.

12. EL jätkab Süüria elanikkonna vastupanuvõime toetamist kooskõlas ELi Süüria strateegiaga. Töö raames käsitletakse vajadusi, mis on seotud turvalise ja võrdse juurdepääsuga isikutunnistustele, samuti eluaseme ja omandiõigustega, et tagada süürlaste õiguste kaitsmine ning ümberasuma sunnitud isikutele põhitingimused, et nad saaksid väärikalt, turvaliselt ja vabatahtlikult pöörduda tagasi koju, kui olukord seda lubab. EL jätkab vastupanuvõime toetamist hariduse osutamise, töökohtade loomise, opositsiooni valduses olevatel aladel kohalike tsiviilvalitsusstruktuuride toetamise kaudu, sealhulgas koostöös Süüria ajutise valitsusega, ning tehes tööd riigihalduse kokku kukkumise vältimise nimel. EL püüab suurendada abi andmist, kombineerides piiriülest abi ja Süüria riigisisest abi, ning seab eesmärgiks, et abi andmine oleks osa suuremast jõupingutusest kogu Süüria elanikkonna vajaduste käsitlemiseks, vägivaldse ekstremismi ja sektantluse ennetamiseks ning kohaliku vastupanuvõime arendamiseks. ELi abi peab tooma kasu Süüria elanikkonnale ning tuleb vältida, et sellest saaks kasu Süüria režiim, mis legitimeeriks selle riikliku ja kohaliku tasandi valitsemise. EL ei osale üheski Süüria piirkonnas varajase taastamise/stabiliseerimise alastes jõupingutustes, mis võiksid toetada sotsiaalset ja demograafilist manipulatsiooni.
13. EL kordab, et saab Süüria ülesehitamist toetada üksnes siis, kui on kindlalt toimumas kõikehõlmav, tõeline ja kaasav poliitiline üleminek, mis on saavutatud läbirääkimiste tulemusel, mida Süüria konflikti osapooled peavad vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 2254 (2015) ja 2012. aasta Genfi kommünikeele. EL jätkab ÜRO aktiivset toetamist kokkuleppejärgse tsiviilvaldkonna stabiliseerimise planeerimise koordineerimisel ning jätkab koostööd rahvusvaheliste finantseerimisasutuste ja teiste abiandjatega. Ülesehituse kulude eest peaksid erilise vastutuse võtma ka need, kes konflikti on õhutanud.

14. EL on teadlik Süüria konfliktide mõjust naaberriikidele, kes on näidanud üles oma valmisolekut ja vastupanuvõimet, olles viimastel aastatel võtnud vastu miljoneid Süüria pagulasi, ning kinnitab oma pühendumust anda neile toetust. Nõukogu väljendab heameelt tulemuste üle, mida on saavutatud tänu nii ELi kui ka liikmesriikide antud abile, sealhulgas Süüria kriisile reageerimiseks loodud ELi piirkondliku usaldusfondi kaudu, ning edusammude üle, mida on tehtud ELi ja Jordaania ning ELi ja Liibanoni kokkulepete rakendamisel, et tegeleda Süüria pagulaste ja piirkonnas asuvate vastuvõtivate kogukondade oluliste vajadustega. EL märgib, et praegu puuduvad tingimused Süüria pagulaste repatrieerimiseks, nagu need on määratlenud ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet. Olukord vastuvõtvates riikides on endiselt kriitiline ning on ilmne vajadus jätkata jõupingutusi, et toetada neid riike pagulaskriisiga seotud väljakutsetega toimetulekul, sealhulgas pidades silmas Palestiina pagulaste vajadusi.

15. Nõukogu peab tervitatavaks teist Brüsseli konverentsi teemal „Süüria ja piirkonna tuleviku toetamine“, mis toimub 24.–25. aprillil 2018 Euroopa Liidu ja ÜRO kaasjuhtimisel ning on 2017. aasta aprillis toimunud Brüsseli konverentsi, 2016. aasta veebruaris toimunud Londoni konverentsi, 2013.–2015. aastal Kuveidis toimunud abistajate konverentside ning 2014. ja 2017. aastal Berliinis ja Helsingis toimunud konverentside järelmeede. Konverentsi üldeesmärk on hoida rahvusvahelise kogukonna tähelepanu Süüria konfliktil ning tõhustada mõjutatud elanikkonna toetamist. Konverentsil on kolm konkreetset eesmärki: konverentsiga edastatakse sõnum, mis kinnitab jätkuvat laialdast rahvusvahelist toetust ÜRO juhitud jõupingutustele, mille eesmärk on leida konfliktile kiiresti poliitiline lahendus kooskõlas asjakohaste ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega, sealhulgas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2254 ja Genfi kommünikeega. Konverentsil käsitletakse üha halvenevat humanitaarolukorda Süürias ning korraldatakse ELi ja rahvusvahelise kogukonna jätkuvat tugevat toetust naaberriikidele, kes on vastu võtnud üle 5,6 miljoni Süüria pagulase. Samuti tehakse konverentsil kokkuvõtte aasta tagasi esimesel Brüsseli konverentsil Süüria ja piirkonnaga seoses võetud rahvusvaheliste kohustuste rakendamiseks ning püütakse saavutada uute finantskohustuste võtmist, mille eesmärk on tegeleda Süüria ja piirkonna üha suurenevate vajadustega. EL ja selle liikmesriigid kui kõige suuremad abi andjad, aidates leevendada Süüria kriisi kõige hullemaid mõjusid ja olles alates 2011. aastast eraldanud üle 10,6 miljardi euro ning panustades summaga, mis moodustab kaks kolmandikku esimesel Brüsseli konverentsil võetud 5,6 miljardi euro suurusest kohustusest, võtavad teisel Brüsseli konverentsil taas olulise kohustuse, innustades rahvusvahelist kogukonda nende koormust jagama, eelkõige võttes täiendavaid kohustusi seoses ÜRO humanitaarabikavaga.